

warsztaty

empatia
scenariusz 3

warsztaty kompetencyjne dla Samorządów Uczniowskich w zakresie
ZARZĄDZANIA i marketingu politycznego

LIDER

warsztaty kompetencyjne dla Samorządów Uczniowskich w zakresie **ZARZĄDZANIA** i marketingu politycznego

scenariusz 3

empatia

LIDER

rok założenia 1991

Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr, ul. Spółdzielcza 8, 15-441 Białystok, tel (085) 653 77 00
fax (085) 732 95 05, NIP 542-20-98-509, e-mail: fundacja@bfkk.pl, www.bfkk.pl

kompetencje do pracy

spis treści

wprowadzenie	4
podstawy teoretyczne	6
zadanie do wykonania.....	7
zadanie 1	7
zadanie 2	7

wprowadzenie

Czas trwania: 2 x 45 min

Cele:

1. Pogłębienie wiedzy uczniów z zakresu zarządzania.
2. Pogłębienie wiedzy uczniów z zakresu przywództwa.
3. Podniesienie kompetencji społecznych uczniów.
4. Podniesienie kompetencji obywatelskich uczniów.
5. Rozwijanie umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne i sytuacji innych ludzi.
6. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się na tle klasy.

Efekty uczenia się:

1. Uczniowie wiedzą czym jest empatia.
2. Uczniowie współpracują w grupie, wymieniają się pomysłami, podejmują wspólne decyzje.
3. Uczniowie są świadomi konieczności doskonalenia zdolności empatycznych.
4. Uczniowie potrafią właściwie prezentować wyniki swojej pracy na forum klasy.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

1. Kompetencje społeczne (empatia, umiejętność pracy w grupie)
2. Kompetencje obywatelskie
3. Kompetencje z zakresu analizowania informacji
4. Kompetencja uczenia się całe życie

Forma pracy:

- Praca w grupie

Środki dydaktyczne:

- kartki (format A3)
- długopisy
- flamastry lub kredki

Faza przygotowawcza:

1. Nauczyciel przedstawia uczniom czym jest empatia.
2. Nauczyciel dzieli uczniów na 3 lub 4-osobowe grupy.
3. Każda grupa otrzymuje kartkę, flamastry lub kredki oraz długopisy.

Faza realizacyjna:

KOMPETENCJE mają GŁOS - rozwój kompetencji obywatelskich samorządów uczniowskich szkół zawodowych w województwie podlaskim

1. Uczniowie zaczynają pracę od zadania pierwszego. Jedna osoba z grupy losuje sytuację problemową, nad którą grupa będzie pracowała. Zadanie polega na sporządzeniu listy uczuć towarzyszących danej sytuacji.
2. Uczniowie pracują w grupach.
3. Nauczyciel kontroluje pracę grup i odpowiada na pytania (jeśli pojawią się).
4. Po zakończeniu pracy, nauczyciel prosi każdą z grup o prezentację wyników pracy. Po prezentacji każdej grupy wszyscy uczniowie dyskutują wspólnie nad możliwością uzupełnienia listy uczuć stworzonej przez każdą grupę. W praktyce wygląda to w następujący sposób: 1 grupa prezentuje → wspólna dyskusja, 2 grupa prezentuje → wspólna dyskusja itd.
5. Nauczyciel zadaje uczniom pytania podsumowujące do Zadania 1
6. Uczniowie przechodzą do realizacji Zadania 2.
7. Schemat realizacji Zadania 2 jest taki sam, jak Zadania 1. Jedna osoba z grupy losuje sytuację problemową, nad którą grupa będzie pracowała. Zadanie polega na sporządzeniu listy potencjalnych powodów przyczyn wystąpienia wylosowanej sytuacji.
8. Nauczyciel kontroluje pracę grup i odpowiada na pytania (jeśli pojawią się).
9. Po zakończeniu pracy, nauczyciel prosi każdą z grup o prezentację wyników pracy. Po prezentacji każdej grupy wszyscy uczniowie dyskutują wspólnie nad możliwością uzupełnienia listy potencjalnych powodów/przyczyn sytuacji stworzonej przez każdą grupę. W praktyce wygląda to w następujący sposób: 1 grupa prezentuje → wspólna dyskusja, 2 grupa prezentuje → wspólna dyskusja itd.
10. Nauczyciel zadaje uczniom pytania podsumowujące do Zadania 2.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel podsumowuje pracę uczniów. Zadaje pytanie podsumowujące: *W jaki sposób empatia ułatwia kontakty z innymi ludźmi?*

Nauczyciel podkreśla jak ważna jest empatia oraz wskazuje na konieczność rozwijania empatii.

podstawy teoretyczne

Termin „empatia” jest zwyczajowo używany w odniesieniu do dwóch wyraźnie różniących się zjawisk:

1. związanego z procesem poznania i przyjmowania ról;
2. afektywnego reagowania na sytuację innych.

Wyróżniamy kilka rodzajów empatii:

- empatia afektywna - reagowanie emocjonalne obserwatora spowodowane odczuciem, że ktoś inny doświadcza lub jest na drodze do doświadczenia jakiegoś rodzaju emocji, inaczej jest to reakcja emocjonalna na emocjonalny stan lub sytuację innej osoby, która powstaje w skutek spostrzeżenia lub zrozumienia tego stanu lub sytuacji i jest podobna do tego, co czuje lub może czuć ta osoba w danej sytuacji;
- empatia poznawcza – to inaczej „empatyczne rozumienie”, jest to intelektualne lub wyobrażeniowe zrozumienie sytuacji innej osoby lub stanu jej umysłu, pozbawione doświadczenia uczuć tej osoby, polega na prawidłowym odbieraniu uczuć i osobistych przeżyć innej osoby, ale nie na ich przeżywaniu.
- empatia dyspozycyjna - skłonność do spontanicznego przyjmowania psychologicznego punktu widzenia innych, współodczuwania i współczucia w stosunku do ludzi dotkniętych niepowodzeniem, oraz odczuwania przykrości i dyskomfortu w odpowiedzi na cierpienie innych, powoduje, że troszczymy się o innych, wywołuje w nas zachowania pomocowe.

Empatia odgrywa wielką rolę w życiu każdego człowieka. Rozmawiając z kimś lub poznając kogoś - oczekujemy, że nas „zrozumie” i że potrafi „wczuć się” w naszą sytuację, tj. oczekujemy, że wykaże się empatią w kontaktach z nami. Empatia odnosi się do zdolności zauważenia, zrozumienia i współodczuwania stanów emocjonalnych innych ludzi, to umiejętność postawienia się w sytuacji innej osoby.

Empatię można rozwijać całe życie, co jest szczególnie ważne w przypadku kierownika, osoby zarządzającej lub lidera. Znacznie częściej odczuwamy większą empatię w stosunku do osób z naszej rodziny, osób nam bliskich (np. przyjaciół). W przypadku pracy kierowania grupą ludzi, kierujący powinien wykazywać się umiejętnością empatyczną, także wobec osób nieznanymi. Empatia umożliwia zrozumienie pracowników, a w konsekwencji lepsze zarządzanie nimi.

Empatia to nie sympatia. Sympatię odczuwamy wtedy, gdy zgadzamy się z drugą osobą, ma ona podobny do nas punkt widzenia, wyznaje te same lub podobne wartości. Sympatię czujemy również do osób, z którymi dzielimy jakąś część naszego życia. W związku z tym, że z osobami, do których czujemy sympatię łączy nas pewna zbieżność, łatwiej jest nam zrozumieć te osoby, postawić się w ich sytuacji. Empatię natomiast odczuwamy niezależnie od tego z kim wchodzimy w interakcję, czy coś nas łączy oraz czy dzielimy z nią nasz system wartości. Empatię odczuwamy również, w przypadku osób, z którymi nic nas nie łączy, w przypadku tych, które posiadają inny system wartości niż my oraz mają inne podejście do życia. Przy empatii nasze osobiste stanowisko nie ma znaczenia. Empatia jest czymś więcej niż sympatia.

zadanie do wykonania

zadanie 1

treść polecenia dla nauczyciela

Każda grupa losuje jedną opis sytuacji problemowej. Następnie uczniowie w utworzonych grupach starają się wypisać uczucia i emocje jakie mogły odczuwać osoby w opisanych sytuacjach.

Lista sytuacji została umieszczona w *Załączniku 1*.

Po wypisaniu uczuć poszczególne grupy prezentują swoje odpowiedzi na forum klasy. Pozostali uczniowie wspólnie starają się uzupełnić listy uczuć dotyczące analizowanych przypadków.

Po zakończeniu wszystkich prezentacji nauczyciel zadaje pytania podsumowujące:

- Czy wczucie się w czyjąś sytuację jest trudne?
- Czy wolelibyście być w sytuacji, w której prosicie o pomoc czy udzielacie pomocy?

treść polecenia dla uczniów

Po wylosowaniu konkretnej sytuacji problemowej proszę sporządzić listę uczuć, jakie mogły towarzyszyć osobom w opisanych sytuacjach. Proszę spojrzeć na wylosowaną sytuację szeroko i wskazać jak największą liczbę uczuć, które mogli odczuwać bohaterzy historii. Propozycje należy zapisać na kartce papieru.

zadanie 2

treść polecenia dla nauczyciela

Zadaniem uczniów w grupach jest znalezienie i zapisanie jak największej liczby przyczyn (min. 5), które mogły spowodować zachowanie opisane w wylosowanych sytuacjach. Każda z grup zapisuje rozwiązania na kartce.

Lista sytuacji została umieszczona w *Załączniku 2*.

Po wypisaniu przyczyn poszczególne grupy prezentują swoje odpowiedzi na forum klasy. Pozostali uczniowie wspólnie starają się uzupełnić listę przyczyn.

Po zakończeniu wszystkich prezentacji nauczyciel zadaje pytania podsumowujące:

- Czy liczba potencjalnych przyczyn opisanych zachowań zdziwiła uczniów?
- Dlaczego ważne jest, aby w życiu codziennym powstrzymać się od pochopnych osądów i oceniania zachowania innych osób?

treść polecenia dla uczniów

Po wylosowaniu konkretnej sytuacji problemowej proszę sporządzić listę potencjalnych przyczyn wylosowanej sytuacji. List powinna zawierać minimum 6 pozycji. Propozycje mogą być różne i nie muszą być ze sobą związane. Propozycje należy zapisać na kartce papieru.

Załącznik 1

Wojtek jest najstarszym uczniem w klasie z matematyki, jest zagrożony z przedmiotu. Ostatnią szansą jest sprawdzian z całego semestru, który odbędzie się w piątek. Wojtek postanawia poprosić o pomoc Macieja, który jest laureatem olimpiady z matematyki. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Wojtkowi w tej sytuacji?

Maciej jest laureatem olimpiady z matematyki. Nie ma żadnych problemów z przedmiotem. Na koniec roku nauczyciel zaproponował mu ocenę celującą. W poniedziałek Maciek został poproszony przez Wojtka o pomoc w przygotowaniu się do sprawdzianu z matematyki, który zaważy na tym czy Wojtek zda do następnej klasy. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Maciejowi w tej sytuacji?

Mariola po powrocie ze szkoły do domu musi poinformować swoich rodziców o otrzymanej naganie za wagarowanie. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Marioli w tej sytuacji?

Rodzice Marioli właśnie kończyli przygotowywać córce obiad, gdy Mariola wróciła do domu ze szkoły. Córka poinformowała rodziców o otrzymanej w dniu dzisiejszym naganie za wagarowanie. Jakie uczucia i emocje towarzyszą rodzicom Marioli w tej sytuacji?

Weronika jest nową uczennicą w szkole. W trakcie pierwszego dnia postanawia zapytać jedną z koleżanek z nowej klasy o możliwość wspólnego wyjścia na zakupy na miasto po zajęciach szkolnych. Koleżanki z klasy przerwy spędzają jednak wspólnie. Weronika postanowiła zwrócić się z propozycją do Bożeny, jednej z dziewczyn, które stały w grupie przy drzwiach do sali lekcyjnej. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Weronice w tej sytuacji?

Bożena jest przewodniczącą klasy. Dziewczyna cieszy się dużą popularnością wśród uczniów szkoły. Każdą przerwę pomiędzy lekcjami Bożena spędza wspólnie z koleżankami. Dziewczyny właśnie rozmawiały o nowych butach, które wskoczyły na wyprzedaż, kiedy Bożenę zaczepiła nowa uczennica w szkole. Dziewczyna zwróciła się do Bożeny z pytaniem, czy ta nie chciałaby z nią wspólnie wyjść na zakupy na miasto po dzisiejszych zajęciach w szkole. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Bożenie w tej sytuacji?

Karol wstał dziś 15 minut później niż zawsze. Aby nie spóźnić się do szkoły musiał jak najszybciej wyjść z domu. W szkole zorientował się, że zapomniał zabrać ze sobą pieniądze na obiad. Postanowił poprosić o pieniądze kolegę Janka z równoległej klasy. Chłopaki nie znają się za dobrze, ale Karol nie ma możliwości poprosić o pomoc nikogo innego, ponieważ najlepsi koledzy Karola nie pojawili się dziś w szkole. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Karolowi w tej sytuacji?

Janek w trakcie długiej przerwy obiadowej w szkole został poproszony przez kolegę Karola z równoległej klasy o pieniądze. Chłopaki nie znają się za dobrze, jednak Karol twierdzi, że potrzebuje tych pieniędzy na obiad. Jakie uczucia i emocje towarzyszą Jankowi w tej sytuacji?

Załącznik 2

Młoda dziewczyna nie ustępuje miejsca starszej kobiecie w autobusie.

Koleżanka z klasy coraz częściej opuszcza zajęcia.

Starszy mężczyzna siedzi na przystanku autobusowym i płacze.

Kolega z klasy nigdy nie odpowiada na pytania nauczyciela.

Uczeń zniszczył zeszyt do matematyki swojej koleżanki z ławki.

Kolega z klasy nigdy nie bierze udziału w szkolnych wycieczkach

Kolega z klasy od kilku tygodni unika zajęć z wychowania fizycznego.

Dziecko wychodzi ze sklepu z butką, nie płacąc za nią.

Nowa koleżanka z klasy, pomimo wysłanego zaproszenia, nie odpowiada na nie i nie dołączyła do klasowej grupy na Facebook.

Kolega z klasy staje się coraz bardziej agresywny, często zaczepia uczniów z młodszych klas.

Najlepszy uczeń w klasie nie pojawia się na egzaminie końcowym.